

THE ROLE AND SELECTION OF VOCAL TRAINING PIECES IN CHINESE NATIONAL CHORAL

Wang Haoxing

South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad, Bulgaria, qq1359366@gmail.com

Abstract: Chorus is a form of multi-part music expression. Targeted voice training songs can effectively solve problems such as breathing, timbre, pronunciation, range expansion, etc. These exercises allow choir members to connect with the emotions conveyed in choral works, enabling them to express the substance of the compositions with suitable voices and enhancing the efficiency of choir rehearsals. There are some differences between Chinese choral music and Western choral singing methods in singing methods. Therefore, the selection of vocal training songs in choral training also needs to take into account the particularity of the nation. This article will analyze the role of chorus vocal exercises, select vocal exercises according to the different characteristics of the choir, and arrange vocal exercises according to the performance form of specific works.

Keywords: Chinese national choral, vocal training.

РОЛЯТА И ИЗБОРЪТ НА ВОКАЛНИ УЧЕБНИ УПРАЖНЕНИЯ В КИТАЙСКАТА ХОРОВА ПРАКТИКА

Ванг Хаоксинг

Югозападен университет „Неофит Рилски” - Благоевград, qq1359366@gmail.com

Резюме: Разпяването е задължителна форма на гласова подготовка за певците, преди да се премине към художествена работа с репетоарните песни. То е свързано с разнородни упражнения, някои от които са традиционни като употреба, а други се предпочитат, поради конкретната им връзка с изучаването на определени творби. Целенасочените упражнения могат ефективно да решат проблеми като: дишане, тембър, словесно произношение, разширяване на диапазона и т. н. Тези дейности водят към усъвършенстване способностите на певците в техническо отношение и оказват решаващо въздействие при интерпретацията на хоровите песни.

Има някои важни различия между китайската хорова музика и западноевропейските образци. Това рефлектира върху методиката на обучение по пеене. Следователно, изборът на песните за хорово изпълнение трябва да е съобразен със съответната специфика на вокалното обучение и да се базира на особеностите на националната вокално-изпълнителска култура.

Тази статия ще анализира ролята на вокалните упражнения, включени в предварителното разпяване, и ще избере конкретни форми, според различните характеристики на хоровите и във връзка с упражнения, необходими при овладяването на избрани произведения.

Ключови думи: Китайски национален хор. Вокално обучение.

1. ВОВЕДЕНИЕ

Китайското хорово изкуство - в истинския смисъл на това понятие, се появява главно в края на XIX век и в началото на XX век. По това време, с въвеждането на западните религии и възхода на новото културно движение в съвременен Китай, хоровото пеене придобива голяма популярност. В него широко участие имат различни колективи с певци от всички възрасти. То става една от формите на изкуство, която оказва най-голямо влияние върху обществото. След сто години на развитие, китайското хорово изкуство работи усилено, за да проправи път на националното изкуство към световните сцени. То възприема в себе си уникалната същност, звуковата неподражаемост и естетиката на националната култура, която непрекъснато се развива и се учи от разпространеното западно хорово творчество и техники за пеене.

2. РОЛЯТА НА ХОРОВИТЕ УПРАЖНЕНИЯ ЗА РАЗПЯВАНЕ

Упражненията за разпяване са неизменна част от хоровите репетиции, като обичайната им цел е да се настрои и да се регулира вокализацията. Казано на популярен китайски език, те се правят, за да „се отвори гърлото”, т. е. - да се нагласи гласовият апарат за пеене. Ролята на упражненията за разпяване има комплексен характер, който обхваща важни изпълнителски и музикални аспекти.

а) Подобряване на състоянието при пеене

Упражненията за разпяване помагат за разтварянето на ларинкса преди същинското начало на хоровото пеене. Гласът става по-подвижен и тембрист, което му дава възможност да представи широка панорама от изпълнителски качества, да постигне фини и разнообразни звукови нюанси и да демонстрира широта на динамичната амплитуда при изграждането на образността.

б) Хармонизиране на тембрите и разширяване на вокалния обхват

Целенасочените упражнения за разпяване могат да спомогнат за хармонизиране на индивидуалните тембри на хористите и на хоровия многоглас. Те създават възможност за регулиране силата на гласовете, за разширяване на вокалния им обхват, за постигане на по-дълбоко дишане, което е свързано с качеството на музицирането. Крайният резултат се изразява в: гласово изравняване на хоровите партии, постигане на по-голяма звукова концентрация, разгръщане в дълбочина на изразителността и компактността на звученето на партиите в многогласа.

в) Подобряване на разбирането за естеството на произведението и за художествените идеи, въплътени от композитора

Диригентът и хористите имат възможност, да търсят различна изразителност на звуковите багри в репетиционния процес. Полученият звуков баланс между гласовете дава яснота на хармоничната структура. Образността при интерпретацията става контрастна, характеристиката на линейното развитие на гласовете се индивидуализира и разкрива разнородна качественост. Постига се по-висока степен на възприемане на творбата от страна на певците. Вокалните упражнения съдържат едногласни и многогласни фрагменти в упражненията за разпяване.

г) Повишаване на експресивността и въздействието на пеенето

„Упражненията за разпяване могат да имат определено художествено въздействие и изпълнителска стойност, която би могла да позволи интерпретирането на хорови произведения в разнообразни стилове.”(Ding,2023) Подборът им може да способства за по-експресивното звучене на тези произведения.

д) Повишаване ефективността на репетициите

Повишаването на ефективността е свързано с упражнения за овладяване на по-трудните места в произведенията. Целта е: да се постигне изпълнителска лекота, да се осигури мисловна връзка при свързването на проблемните фрагменти, да се получат ярки представи за търсените и очаквани тонови багри, да се изработят внимателно всички фрагменти, особено свързаните с прецизно изпяване на тоновите височини. Уместно е разпяването да изгражда конкретни вокални умения, до включва използване на фрагменти от хорови композиции с определени специфични трудности.

е) Подобряване колективния дух на хоровия състав

Упражненията за разпяване подобряват взаимното разбирателство/партньорство между хористите и звуковата координация на хоровите партии. Те трябва да са насочени към отработване на конкретни вокални умения, и към подобряване гласовото състояние на изпълнителите. Добавянето на определени упражнения, насочени към експресивността на изпълнението, може да стимулира активността и инициативността на хористите да бъдат активна страна в творческия процес.

3. ПОДБОР НА УПРАЖНЕНИЯ ЗА РАЗПЯВАНЕ, СПОРЕД СПЕЦИФИКАТА НА ХОРА

Въпреки че развитието на китайското хорово изкуство има само стогодишна история, композиторите смело са усвоили опита на западното хорово творчество, представен от европейската хорова музика. Авторите са продължили художествените иновации, осмелили са се да създават изкуство във вокалните жанрове и чрез музикалното си творчество активно са проникнали в културното развитие на китайското общество. Днес вече може да се говори, че китайското хорово изкуство пълноценно участва, чрез своите сценични проявления, в цялостния живот на социума. Художественият избор на видовете певчески състави, на които композиторите поверяват изпълнението на песенното си творчество, зависи изцяло от жанровата насока, в която работят авторите. „В зависимост от избрания вид на участващите вокални партии в конкретна творба, нейното изпълнителско предназначение се определя към съответен хоров състав - еднороден или смесен.” (Li, 2015)

Класификация на хоровете

„Хоровите формации се състоят от различни гласове, които се разпределят във вокални партии, съставени от високи или ниски гласове, сходни по своя регистър, сила и тембър.”(Shen, 2011)В зависимост от гласовите характеристики, хоровият състав се формира и се определя като еднороден или смесен. В китайската хорова практика действат всички видове хорови състави, идентични с тези в

европейските страни. Тяхната устойчивост като изпълнителска формация зависи от редица обективни фактори, от които най-съществен е възрастта. Възрастовият признак определя в какъв изпълнителски състав може да се впише конкретният певец. Разбира се, след като премине детската и младежката възраст, насочването към участие в друг вид хоров състав е израз предимно на личното желание и собствен избор. Натрупаният певчески опит през годините има своето важно значение и неслучайно той се насърчава.

а) Еднородни хорове

Еднородните хорове биват три вида: женски, мъжки и детски. Тъй като спецификата на гласовете на децата и на възрастните е различна, детските хорове се формират от певци, чиито гласове все още не са се оформили, не са мутирали. След окончателното оформяне на гласа, младежките певчески гласове се определят вече като завършени. Разделянето на изпълнителските състави по гласов признак се организира в женски и мъжки хорове.

б) Смесени хорове

Смесените хорове включват едновременно мъжки и женски гласове. Има и вариант на хоров състав, който включва мъжки и детски гласове. Комбинация от женски и детски гласове се приема по-скоро като еднороден състав. Все пак, най-типични са смесените хорове, съставени от мъжки и женски гласове. При тази смесена форма, регистровият обхват на гласовете обхваща диапазон от около четири октави, и това дава едно по-широко проявление на експресивната сила на гласа.

Подбор на конкретни упражнения за разпяване, според спецификата на хоровия състав

„Разликата между китайския и западния език е ключът към определянето на избора на гласове в произведенията на китайската национална хорова музика.” (Zhou, 2004) Вокалното изпълнение е тясно свързано с националните особености на езика, на който се пее. Когато се избират подходящи упражнения за обучение, трябва да се има предвид китайското произношение на словесността.

Целта на това изследване не е да представи цикъл от упражнителни форми за разпяване. Много от тези форми са заимствани от европейската хорова култура и имат идентична характеристика. Става въпрос за характерни подходи в разпяването и в похватите за развитие на слуха, които се позовават на многократната им повтаряемост в националната китайска хорова практика. Именно поради това, са представени само малък брой определени конкретни технически упражнения, изведени от традицията на китайската хорова практика.

а) Подбор на упражнения за разпяване на женски хорове

Женският хор най-често се състои от две вокални групи - на високите и на ниските гласове. В многогласни песни тези гласове могат да увеличават своя брой, според композиторските идеи. *„Вокалната специфика на женските гласове, характерни за китайските хорове, представя звукова емисия с по-нежно и по-красиво звучене, подходящи за изпълнение на по-лирични произведения.”* (Shi, 2019) При упражненията за разпяване трябва да се търси хармонична споеност на гласовете по отношение на установяването и фиксирането на еднороден тембър. Ясна артикулация и чиста интонация, особено при пеене във високите звукови регистри. Обичайно се започва с прости етюдни задачи. Едно характерно упражнение, използвано в китайската хорова практика като начало на репетиционната дейност, е затоплянето на гласа чрез изпяване на фрагменти със затворена уста.

Началният звук се възпроизвежда чрез тананикане със затворена уста, като целта е да се поддържа/запазва високата позиция на първия тон от поредицата. Това упражнение спомага за началното овлажняване на гърлото. Обикновено то се прави със звука *м*, но ако се въвежда с включване и на беззвучната буква *х* в началото, намирането на високата певческа позиция става по-лесно. Повторението на този технически фрагмент със звука *и*, в комбинация с началното *х*, има същата цел. Това е възприет специфичен начин за гъвкаво раздвижване на гласа, който много бързо регулира въпросната висока позиция на пеене, и постигането на качествен звуков резонанс.

При изпълняването на етюди с повече от една хорова партия, трябва да се постигне хармонизиране на различните звукови тембри на хористите. Правят се нарочни упражнения, които се основават на хармоничността на звученето при представянето на хармоничния вертикал. Постепенното и последователно включване на участващите в упражнителната фактура групи, дава възможност за непрекъснатото им коригиране при упражняването на хармонични фрагменти.

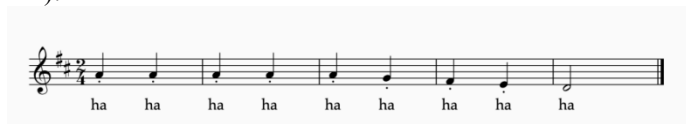
Ниската вокална група поддържа постоянно началната тонова височина, която не трябва да се променя при последователното включване на следващите гласове/партии в акордовото изграждане. Целта е всяка от тях да поддържа интерваловата стабилност от своето встъпление до края на упражнението. Когато се постигне добро хармонизиране, може да се премине към едновременно изпълнение. Представеният пример е само техническа идея за обслужването на хармоничност на звученето на хоровите партии.

б) Подбор на упражнения за разпяване на мъжки хорове

Мъжките хорове включват в своя състав басови и тенорови гласове. Певците, чийто гласов обем е в по-висока или в пределно ниска теситура, представят разновидностите на тези гласове. Басите се разделят на две групи според по-високия или по-ниския певчески регистър на гласовете. Същото разпределение се отнася и за теноровата партия. В нейната певческа характеристика се вписва по-голяма плътност на звученето, по-голяма широчина на регистрите и по-голяма напрегнатост на гласовете. Разбира се, това стандартно разделение на гласовете се прави в хорове от всички националности. Но въпреки идентичните на пръв поглед изисквания, задължително трябва да се отчитат особените разлики, когато става дума за вокално нюансиране на китайския език.

При упражненията за разпяване в Китай, особени изисквания се предявяват към специфичните способности на гласа да „отскача“, както и към използването на т. нар. „полуглас“ (различава се от познатото фалцетно пеене).

Този тип упражнения трябва да развиват еластичност на гласа, така че той да създава по-силно усещане за индивидуална овладяност. При това обучение се прилагат и специфични упражнения за дишане, и в частност - от типа „кучешко задъхване“, при което се диша учестено: долната част на корема се движи равномерно, и това спомага за придобиването на по-добра вокална еластичност.

Освен това, при мъжки хорове може да се включи и „полугласовият“ метод, който е сравнително обичаен за китайските изпълнители-певци.

При тези упражнения във високия регистър, се включва един водещ звук, при който се получава подкрепа от страна на диханието, паралелно с постигания резонанс. Усещането е за „прозрачност“, просветленост на звука, той става лек и елегантен, с изчистено, ясно и остро звучене.

в) Подбор на упражнения за разпяване при детски хорове

При детските хорове също се формират две основни певчески групи, според височината на гласа - ниска и висока. Но за тях не е необичайно да се разделят и на три групи. Тъй като детските гласове все още не са съзрели, между момичешките и момчешките не се усеща съществена разлика. Затова по този показател деление на гласовете не се извършва. Вокалите на детските хорове притежават естественост и звукова изчистеност, но имат също и определена сила на звуковата емисия. За тях са подходящи посочените упражнения за разпяване.

Започва се от голяма височина и се върви надолу по низходящите степени на гамата, като леко се пее на фалцет. От фалцетното пеене се преминава към вокали във високите регистри до намирането на правилната тонова височина в интонационно отношение. „Използват се гласните у или ю [ü]. Това са много важни гласни звуци в китайския език.” (Luo, 2020) Те имат естествена тонова височина и се формират от устните на певеца.

В представеното характеристично разпяване, едновременно се упражняват двата контрастни щриха - легато и стакато. Изискванията към гласа са да има плътност и сила, диафрагмата да бъде еластична, а устата да се отваря като при прозявка. Затова е важно упражняването на коремните мускули, на диафрагмата и на целия дихателен апарат. Така се отработват умения за правилно и целево дишане и се постига търсената гъвкавост на звуковата емисия.

Детското хорово пеене по принцип се асоциира в голяма степен с жизненост, с динамична яркост, а в същото време гласовете притежават необичайна лекота и „скокливост”/еластичност. Поради тези разностранни гласови качества, използването на това упражнение е много важно. Неговата тонова графика е подходяща за усвояването на различни гами и акорди.

г) Подбор на упражнения за разпяване при смесени хорове

Най-разпространени сред този тип хорове са съставените от четири различни гласа. При тях може да се постигне богата хармонична изразителност. При разпяването трябва да се обръща основно внимание на ключови моменти като: правилно дишане, точност на интонацията при взимането на високите тонове, хармонично звучене при многогласието. Можем да изберем следните видове упражнения за разпяване, които са известни като международен стандарт:

Редуването на гласни букви дава възможност при различно положение на устните да се постигне еднородност на звуковата емисия. Може да се започне от стандартната нота *ла* и да се завърши с дълъг последен тон. Може да се упражняват възходяща мажорна секунда и мажорна терца чрез т.нар. *кръгово дишане*, свързано с овладяност при разпределянето на въздуха. За да се постигне *кръговото дишане*, трябва да се постави силен акцент върху изискването за тонова прецизност.

В това упражнение се използват различни гласни звукове, за да се представят тембровите характеристики на четирите отделни групи. Така всяка от тях може да разграничи собствения си тембър при общото пеене в получената хармонична звучност. В звучащата акордика, всеки глас има възможност да коригира собствената си интонация. Така целият хор може да постигне по-добра балансираност, да поддържа хармонията между отделните партии, като същевременно постига уеднаквеност в общото ѝ представяне.

4. ИЗГОТВЯНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ УПРАЖНЕНИЯ ЗА РАЗПЯВАНЕ, СВЪРЗАНИ С КОНКРЕТНО ВОКАЛНО ТВОРЧЕСТВО

В процеса на изпълнение на основни и на важни хорови фрагменти от композиторското творчество, главна и неотменима задача пред певците е изразяването на вложените в тях различни емоционални състояния. Обичайно е върху предварително заложените от композитора музикални фрагменти, да се

изгражда цялостната драматургия на съответната творба. Затова към точното изпълнение и образно пресъздаване се подхожда със специфични упражнения.

„Независимо каква е целта на упражненията за разпяване, най-същественото изискване неизменно си остава точното възпроизвеждане на съдържанието на произведението.”(Li,2018)Степента на трудност на конкретната творба предопределя какви да бъдат упражненията за разпяване. Понякога е наложително специфично разпяване и в по-късни етапи от репетиционната дейност. Допълнителните упражнения трябва внимателно и рационално да бъдат съобразявани, според необходимостта да се стабилизират определени фрагменти с по-специфична вокална трудност. Важно да се отчитат и стилистичните характеристики на произведението, защото само по този начин се постига най-пълноценното му възпроизвеждане.

Изготвяне на упражнения за разпяване, насочени към измененията на темпото в определени фрагменти.

В националното хорово творчество, промяната в темпото на движение на музикалния материал не е изолирано явление. Именно поради това, създаването на упражнения от подобен характер е целесъобразно и полезно за певците. Предварителната упражнителна дейност подпомага хористите в една подвижна и променлива в темпово отношение фактура. Ето един пример, който представя тази проблематика - първоначално в клавирната партия на песента, а после и в хоровата партитура. Встъпителното темпо *Allegro* засяга само началния фрагмент на съпровода и първите 4 такта от запяването на смесения хор. Втората музикална фраза се противопоставя на действащото начално темпо, а обозначението *Ritenu*то - нетипично подсказване за промяна на темпото, всъщност установява тази промяна. Следващите 4 такта отново възстановяват началното темпо.

(започва с Allegro)

текстове на песента:

太阳下山明早依旧爬上来, 花儿谢了明年还是一样的开

(Тай Ян Сиа Шан Мин Зао Йи Джу Па Шан Лай, Хуа ер сие лiao минг ниан хай ши йи ян ди кай)

Значение на текста:

Слънцето ще залезе и ще изгрее утре сутрин. Цветята ще избледнеят и ще продължат да цъфтят през следващата година.

(Става *Ritenu*то от такт 14 и Става *Accel.* от такт 16)

текстове на песента:

美丽小鸟飞去无踪影, 我的青春小鸟一样不回来

(Мей Ли Сяо Нiao Фей Кю Бу Зонг Йинг, Во Ди Цин Чун Сяо Нiao Йи Янг Бу Хуи Лай)

Значение на текста:

Красивото малко птиче отлетя безследно, а моето младо птиченце също не се върна.

(Върнете се към първоначалната скорост от такт 18)

текстове на песента:

别得那哟哟, 我的青春小鸟一样不回来

(Бие ди на йо йо, Во Ди Цин Чун Сяо Ниао Йи Янг Бу Хуи Лай)

Значение на текста:

птиченце, а моето младо птиченце също не се върна.

Представената хорова творба първоначално е била класическа народна песен на уйгурския народ в Синц'зян. По-късно известният китайски композитор Ван Шигуанг я адаптира за смесен четиригласен хор, което прави този „Младежки танц“ шедьовър в репертоара на китайските хорове. ” (Wang, 2019)

Популярността на творбата се дължи на фолклорния източник и на удобната вокална преработка. Песента има много логично мелодично развитие и се рагръща с подкрепата на запомнящ се текст. Нейният комплексен характер я прави лесна за запаметяване. Два по два такта образуват кратките фрази, а финалният мотив на всяка фраза е почти идентичен с предходния.

Налице са много темпови промени, които се свързват с внезапни ускорения или забавяния, а тяхната повторна употреба в развитието на хоровата творба я прави особено интересна с предложените контрасти в движението на музикалния материал. Има много китайска нотна литература, която представя тази проблематика. Това е причината за специалното отношение в репетиционната дейност към подобни упражнителни модели. Те имат различно съдържание и формат.

Следващият пример предлага модел за изучаване и стабилизиране на гамообразно движения в мелодичната линия, последвано от движение по тоновете на акордова структура.

При тези упражнения може да се използва възходящата и низходящата посока на гамите, като всъщност чрез тях може да се упражняват всички тоналности, а същевременно могат да служат и за разширяване на гласовия тонов обем. Изпълнението е с редуване на основните вокали *a* и *o*. Упражнението има за цел да подобри артикулацията, да стабилизира интервалната при промяната на тоналността и да се получи лекота и бързина на изпълнението.

Изготвяне на упражнения за разпяване, насочени към измененията на динамиката

„Радостта на снежинката”

текстове на песента:

等着她来花园里探望，飞扬，她身上有朱砂梅的清香

(Денг Дже Та Лай Хуа Юан Ли Тан Ванг, Фей Янг, Та Шен Шанг Ю Джу Ша Мей Де Цинг Сианг)

Значение на текста:

Чакам я да посети градината. летяща, по нея се носи ароматът на сливови цветове.

„Радостта на снежинката” е произведение за смесен хор, създадено от китайския композитор Джоу Ксинкуан през 2009 г. Текстове са избрани от стихотворението „Радостта на снежинките” на съвременния поет Сю Джимо.” (Du, 2022)

Съдържанието на текста разкрива упорития стремеж и копнеж на поета за по-добър живот. Композиторът използва чистотата, елегантността, необуздаността, свободата и други характеристики на летящите от всички страни снежинки, за да изрази полета на своите мисли и емоции. Музиката и текстът са в удивителен синхрон при отразяване развитието на емоционалното напрежение и насищат музикалното разгръщане с ярка изразителност, която непрекъснато и динамично променя своята интензивност. Тази необуздана звукова експресия поставя високи изисквания към контрола на дишането на певците. Динамичните промени се редуват безспирно и тяхната непрекъсната изменчивост се отразява многократно в последования от кратки фрагменти с различна звукова интензивност. Техническите предизвикателства към изпълнителите налагат изискването в предварителната певческа подготовка да се включат специализирани упражнения, които да подготвят певците за необичайната вокална проблематика.

Предложеното упражнение за разпяване на хора отразява подобна проблематика и е много полезно в подготовката към интерпретацията на тази песен. Динамичната амплитуда е особено трудна, а поради краткостта на избраната музикална фраза контролът на дишането и на певческата опора са от решаващо значение.

Изготвяне на упражнения за разпяване, насочени към тонова прецизност и красиво интониране

При хоровите изпълнения, прецизното изпяване на тоновете поредици е трудно постижима задача. Тя изисква ежедневно отработване по време на репетиционната дейност. *„Красивата интонация и чистотата на изпяването на интерваловите движения включват едновременно проблемите на линейното и на вертикалното движение в музикалното развитие.”* (Zhao, 2019)

В своето разгръщане, мелодичната линия представя ладовите особености и тоналните отклонения в творбата. Тя задължава останалите хорови гласове да изграждат хармоничността на звученето при формиране спецификата на вертикалната акордика. Тази разностранност на песенната проблематика изисква голямо внимание към постигането на чистота на изпяването на цялостното тоново съдържание.

а) Упражнения с хроматика в мелодичната линия

Непрекъснатата хроматика в дадени музикални построения е специфичен и труден проблем, за чието решаване са необходими специална подготвеност и активна слухова нагласа. Когато хроматичните промени засягат само отделен глас от хоровата партитура, трудността се преодолява значително по-лесно, отколкото при едновременното им представяне в повече гласове. Това налага отработване на фрагменти с краткотрайно появяваща се хроматика и на по-продължителни и отруднени мелодични построения. Обединяването на различни трудности се представя най-добре чрез тоновата поредица на хроматичната гама.

При упражняване на хроматичната гама във възходяща и в низходяща посока, изпяването на 12-те полутона в началото е добре да бъде подкрепено със съпровод на пиано. Препоръчва се първоначално хроматичната гама да се представя чрез акцентно изпяване на тоновете с техните наименования. После тоновете се пеят пак акцентирано, но техните имена вече са заменени от избран вокал.

След неколkokратни упражнения, съпроводът се спира и хоровите гласове започват да пеят самостоятелно върху вокала на гласната у, който в китайската практика се счита за подходящ. По този начин се разрешават проблемите, свързани с прецизното постигане на височината на полутоновете.

Чистото интониране на хроматичните промени на тоновете в мелодичната линия е особено впечатляващо и създава изящна изразителност на линейното развитие на гласа. От друга страна, дава

възможност за прецизното представяне на хармоничния вертикал и неговата изменчивост. Това прави песенната интерпретация особено убедителна.

Тези упражнения, за прецизност, разпределени в два и повече гласа, пеешти едновременно в удобна интервалова или акордова структура, развиват прецизност на слуха и дават увереност при интерпретацията на подобни песенни откъси, наситени с хроматични движения.

б) Упражнения с умалена квинта

При провеждането на предложеното упражнения е важно да се поддържа височината на водещия тон, като това може да се постигне чрез увеличаване на напрегнатостта на интервалите.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Упражненията за разпяване са важна част от хоровото пеене. Те са една ключова стъпка, която има сериозно отражение върху певческото постижение. Упражненията трябва да бъдат подбирани внимателно и да се свързват с изучаваните хорови творби, представени в репетоара на колектива. Включването им в ежедневната репетиционна дейност дава сериозно отражение при пеенето на художествени песни. Времето, ангажирано с упражнителни дейности, създава и подходяща репетиционна среда. Правилният подбор на упражнения за разпяване повишава общото качество на изпълнението и неговата ефективност. Те са активен фактор за сработването на хоровия колектив и дават основа, върху която може да се развива качеството на музикалната интерпретация.

За Китайския етнически хор, особено за колективи в определени райони, където популярността на музиката не е толкова висока, нуждата от целенасочено хорово обучение е особено голяма и важна. Тази дейност съдейства за бързото повишаване на тяхното изпълнителско ниво и им дава възможност да се доближават до съвременните изискванията за музикално изпълнителско постижение.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Ding, S. (2023). Discussion on the emotional expression of songs in choral music training. *Tomorrow's Fashion*(16),13-15.
- Li, Y. (2015). Analysis of the national characteristics of Chinese choral works creation and singing style. Hunan Normal University Press.
- Shen, S. (2011). Research on the training methods of each voice part in chorus rehearsal. Northeast Normal University Press.
- Zhou, X.(2004). On the characteristics of national language in Chinese choral art. Southwest Normal University Press.
- Shi, H. (2019). A brief discussion on chorus breathing and resonance training. *Northern Music* (08), 73-74.
- Luo, W. (2020). Research on vocal training of children's choir in rehearsal. Guizhou National University Press.
- Li, X. (2018). The importance of voice training in chorus. *Contemporary Music* (11), 100-101.
- Wang, T. (2019). Research on the conducting and choral arts of "Youth Dance". *Voice of the Yellow River* (18), 23.
- Du, W. (2022). Stage practice of mixed chorus work "Snowflake's Joy". Henan Normal University Press.
- Zhao, F. (2019). Analysis of factors affecting chorus pitch and discussion of countermeasures. *Northern Lights* (11), 47-48.